

& Kerk Stad

november 2025 jaargang 16 nr 11

**“Geloof is geen uurtje op
zondag, geloof gebeurt.
Hier. Elke dag.”**

Op pad met Anja Thönelt,
geestelijk verzorger bij
De Twentse Zorgcentra

**Protestantse Gemeente
Enschede**

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde |

“

In de coronaperiode noemden we de mensen die in de zorg werken ‘helden’.

Wat mij betreft mag dat nog steeds...

Als je het woord ‘held’ opzoekt, kom je altijd uit bij een dappere, moedige persoon, die veel - soms zelfs het eigen leven - overheeft voor anderen.

Af en toe waren er in die periode acties om deze helden te eren. Applaus vanaf het balkon of bij de voordeur. Tegenwoordig is het weer stil. Maar helden zijn er nog. Zeker weten.

In die stilte.

Iedereen kent er wel een paar. Vergeet ze niet te prijzen - in die stilte.

Zou mooi zijn!

Ds. Niek Scholten

Inhoudsopgave

Brownies & DownieS in Enschede

Netwerk in de wijk

6 t/m 7

Kerkkompas

Adressen, contact
en praktische informatie

8 t/m 11

Interview met Anne van der Raadt

Eigenaresse van Brownies
& DownieS in Enschede

12 t/m 13

10 vragen aan Arie

14

Collectedoelen

16 t/m 18

Op pad met..

Anja Thönelt, geestelijk verzorger
bij De Twentse Zorgcentra

19

Boekbespreking

Albert van der Schoot -
Dissonanten in het Concertgebouw.

20 t/m 21

Kom zoals je bent

Fotoreportage van onze
gemeenteleden

22 t/m 23

Jeugdkerk

24 t/m 25

Stil en storm

Ds. Niek Scholten over
Enschedese helden die samen
problemen willen oplossen

27

Op zondagse schoenen

Persoonlijke verhalen
over de zondag

27

Meezingen op eerste kerstdag

28

Samen aan de bak

29

Mededelingen

30 t/m 31

Terugblik Activiteiten

32

Mensen van voorbij

33 t/m 35

Mededelingen

36 t/m 37

Agenda

38 t/m 39

Overige Gemeenten & Diensten

40

Kerkdiensten

Colofon

Concept en realisatie:

MORE® Almelo - www.more.nl

E-mail:

redactiekerkenstad@pgenschede.nl

Website:

pgenschede.nl/kerkenstad

Oproep voor adverteerders:

Kerkelijk Bureau,
053 - 431 44 64
info@pgenschede.nl

Communicatie:

H. Mannak
G. Doornekamp,
webmaster-gerard@pgenschede.nl
M. Feddes, webmaster:
webmaster-meinco@pgenschede.nl
J. Schaake, schaakejan@gmail.com
M. Vos, zondagsbrief@pgenschede.nl

Fotografie:

A. Van der Veer,
arie.vanderveer@solcon.nl
Gemeenteleden

Betrokkenen:

M. De Gelder-Lieverdink
A. Van der Raadt
J. Schaake
N. Scholten
A. Thönelt
E. De Vries
H. De Vries
A. Van der Veer

Correspondentieadres:

Kerkelijk bureau Protestantse
Gemeente Enschede,
Varvixsingel 139, 7512 EK
Tel. 053 4314464.

Drukwerk:

Drukkerij Van Barneveld
Denekamp.

Kerkkompas

Adressen, contact en praktische informatie Protestantse Gemeente Enschede

Ontmoetingskerk

De vieringen van de Protestantse Gemeente Enschede vinden plaats in de Ontmoetingskerk.

Adres: Varviksingel / hoek dr. Joh. Wagenaarstraat 6, 7541 JX Enschede

Telefoon: 053 - 431 15 68

Website: www.pgenschede.nl

Ontmoetingsruimte: dagelijks geopend 10.00 – 12.00 uur

Stiltecentrum: dagelijks geopend 10.00 – 16.00 uur

Kerkelijk Bureau:

Voor het aanvragen van huwelijksbevestiging (tien weken van te voren aanvragen), verhuizingen en vragen met betrekking tot Kerkbalans.

Adres: Varviksingel 139, 7512 EK Enschede

Telefoon: 053 - 431 44 64

E-mail: info@pgenschede.nl

Openingstijden:

ma t/m do, 9.00 - 13.30 uur.

Kostersteam

Gerry Ophuis-Gruppen

Telefoon: 06 - 40 59 86 12

E-mail: gerryophuis@gmail.com

Verhuur

Harry Vergunst

Telefoon: 06 - 33 60 73 67

E-mail: harryvergunst@gmail.com

Kerkrentmeesters

Secretaris: J. Sijtsma

Postadres: Kerkelijk Bureau

Kerkenraad

Scriba: Thonie van den Boomgaard

E-mail: ak@pgenschede.nl

Postadres: Kerkelijk Bureau

Diaconie

Scriba: Arend Arensman

E-mail: aarensman52@gmail.com

Postadres: Kerkelijk Bureau

Spullendienst

Petra Lagewaard

E-mail: plagewaard@icloud.com

Vertrouwenspersonen

Mark Floors

E-mail: markfloors@hotmail.com

M.H.A. Voordijk

E-mail:

m.h.voordijk@gcoosterpoort.nl

Vervoersdienst

Elly Meerburg

Telefoon: 06 - 40 75 52 76

E-mail: vandenziel@home.nl

Bloemen en Kaart

Lucie van de Worp

Telefoon: 06 - 28 82 21 99

E-mail: geldworp@outlook.com

Jeugdwerk

E-mail: jeugdwerk@pgenschede.nl

Kindernevendienst

E-mail:

kindernevendienst@pgenschede.nl

Kinderoppas

E-mail: speelweide@pgenschede.nl

Zondagsbrief

E-mail: zondagsbrief@pgenschede.nl

Kopij insturen donderdag voor 20.00 uur

Berichten muurkrant

E-mail: muurkrant@pgenschede.nl

Bezorging Kerk & Stad

Via Kerkelijk Bureau

Bankrekeningen Protestantse Gemeente Enschede

- Algemeen: NL52 RABO 0373 7192 64
- Kerkbijdrage / Kerkbalans: NL30 RABO 0373 7192 72
- Collectemunten: NL38 ABNA 0592 2183 41
- Kerk & Stad: NL93 RABO 0373 7193 02
- Solidariteitskas: NL08 RABO 0373 7192 80
- Collecten: NL77 RABO 0373 7192 99

Bankrekeningen Diaconie

- NL26 ABNA 0455 2531 50
- NL23 RABO 0373 7371 49
- NL66 ABNA 0554 4765 92

T.n.v.: Protestantse Gemeente Enschede

Kerk & Stad

Hoe wilt u Kerk & Stad ontvangen?

Bent u ingeschreven bij onze gemeente? Dan ontvangt u Kerk & Stad automatisch thuis.

Er zijn echter ook andere mogelijkheden:

- **Per e-mail:** wilt u het kerkblad liever digitaal ontvangen? Meld u dan aan via onze website: pgenschede.nl
- **Downloaden als PDF:** de nieuwste editie van Kerk & Stad is ook te downloaden via: pgenschede.nl/kerkenstad
- **Meenemen in de kerk:** Bezoekt u een dienst in de Ontmoetingskerk? Dan ligt er altijd een exemplaar voor u klaar in de ontmoetingsruimte.
- **Niet meer ontvangen?** Wilt u het kerkblad liever niet meer ontvangen? Ook dat kunt u eenvoudig doorgeven via het kerkelijk bureau.

Kopij voor het december-nummer

Het volgende nummer van Kerk & Stad verschijnt op zaterdag 6 december 2025. Wil je iets aanleveren? Zorg dan dat jouw bijdrage **uiterlijk woensdag 19 november vóór 12.00 uur** bij de redactie binnen is.

Stuur je kopij als bijlage per e-mail naar:
redactiekerkenstad@pgenschede.nl

Let op:

- Handgeschreven teksten kunnen we helaas niet verwerken.
- Foto's en illustraties graag apart aanleveren in zo hoog mogelijke resolutie (bij voorkeur groter dan 0,5 MB). Voeg afbeeldingen dus niet in een Word-bestand in – dat maakt ze te klein voor een goede afdruk.

Alvast bedankt voor je bijdrage!

**Dringend
een dominee nodig?**

Huisbezoek gewenst van iemand van de kerk voor u zelf of voor iemand anders? Bel **06 - 38 68 32 82** of mail pastoraatpge@gmail.com

Predikanten

Ds. Niek Scholten

Bachlaan 6,
7522 HA Enschede
Telefoon: 06 - 42 74 10 22
E-mail: ngscholten@planet.nl
Maandag vrije dag.

Ds. J.D. Zuurmond,

De Braakweg 100,
7524 PH Enschede
Telefoon: 053 - 435 93 34
E-mail: jdzuurmond@pgenschede.nl
Vrijdag vrije dag.

Ds. Carla J.M. Borgers

Predikant voor structurele
hulpdiensten
Telefoon: 06 - 51 07 39 96
E-mail: carla.borgers@gmail.com

‘Een lunchplank vol heldenverhalen’

“Als het bord leeg is, mag je het bij de tafel weghalen.” Het klonk voor Anne van der Raadt als een simpele instructie. Tot het moment dat één van onze gasten een tosti uit de hand at, het bord leeg op tafel bleef staan en een van onze bijzondere medewerkers het bord meteen wegnam. Anne glimlacht als ze eraan terugdenkt. “Ze had mijn instructies perfect gevolgd. Niks fout gedaan. Het leerde mij: ik moet zelf duidelijker zijn. Het houdt je scherp, elke dag opnieuw.”

Wie binnenstapt bij Brownies & DownieS aan de Langestraat in Enschede, proeft niet alleen de geur van versgebakken brownies of een rijk belegde lunchplank, maar ook de warme sfeer van samenwerken en samen leren. Eigenaresse **Anne van der Raadt (32)** begon bijna vijf jaar geleden met haar droom: een plek creëren waar horeca en zorg elkaar ontmoeten en waar medewerkers kunnen laten zien dat ze veel meer kunnen dan vaak wordt gedacht. Inmiddels runt ze de zaak samen met haar vriend Vincent, die in de keuken zijn scepter zwaait.

Een valse start

Anne is van oorsprong maatschappelijk werker, maar de horeca trok ook altijd al. Tijdens een bijbaan bij een bakkerij werkte ze met mensen met een beperking. “Ik vond dat zó mooi; op dat moment wist ik al dat hierin mijn toekomst lag.”

Na onderzoek kwam ook het concept van Brownies & DownieS voorbij: dit is het. “Het hele plaatje klopte: horeca, maar ook ruimte voor zorg en begeleiding.” Toch verliep de start anders dan gehoopt. In 2020, net toen de deuren open zouden gaan, brak corona uit. “We hadden een pand, maar geen gasten en inhoud. Dat was een valse start.

Maar door het vertrouwen van mensen om ons heen zijn we doorgegaan. Nu zijn we vijf jaar verder, en ik ben elke dag dankbaar dat we hier nu staan.”

Kleine stappen, maar een groot applaus

De lunchroom draait met een team dat bestaat uit medewerkers met uiteenlopende achtergronden: jongeren met het syndroom van Down, medewerkers met autisme of iemand met het foetaal alcohol syndroom.

Iedere bijzondere medewerker werkt aan eigen leerdoelen. Soms zijn die praktisch: met twee borden de trap aflopen, leren werken met de tablet of Engels spreken met buitenlandse gasten. Soms zijn ze groter: voor jezelf opkomen, of leren omgaan met feedback. >>

**“Bij onze helden
moet het geen aapjes
kijken worden”**

"Voor ons lijken het kleine dingen," legt Anne uit. "Maar voor hen is het een enorme stap. En als ze die zetten, staan wij met kippenvel in de keuken."

Ze herinnert zich levendig hoe één van de bijzondere medewerkers een groep van 22 mocht verzorgen. "Ze wilde dolgraag zelfstandig een gerecht klaarmaken. Toen die bestelling kwam, dacht ik: nu gaan we ervoor. En ze deed het fantastisch! Broodjes, kroketten, alles op orde. Diezelfde middag kreeg ze haar diploma en sprong ze juichend de deur uit. Voor mij zijn dat echte heldendaden."

Heldendom schuilt vaak in de dingen die voor ons zo gewoon lijken

Heldendom zit niet alleen in de grote momenten. Juist de alledaagse taken zijn van betekenis: de was draaien, wc's schoonmaken, een recept lezen. "Dat zijn vaardigheden die ze later thuis ook nodig hebben. Hier kunnen ze oefenen en leren, ook zonder oordeel."

Anne ziet hoe dat zelfvertrouwen groeit. "Iemand die jarenlang heeft gehoord van de maatschappij: *dat kun jij niet of ik doe het wel voor je*, durft hier ineens wél iets nieuws te proberen. De onzekerheid waarmee ze binnenlopen verandert in zelfvertrouwen de deur uit. Ons motto is: *probeer het eerst maar zelf. Lukt het niet, dan ben ik er*. Vaak lukt het gewoon, op hun eigen manier. Het mooiste is als ouders of begeleiders verrast zijn en horen: 'Zie je wel, ik kan het wel!'"

Geen aapjes kijken

Toch is het niet altijd makkelijk. De meeste gasten die komen zijn bewust van het concept en zijn warm en respectvol. Maar soms gaat het mis. "We hebben medewerkers bij wie je de beperking minder ziet. Dan kan een gast ineens vragen: 'Waar zijn de downies dan?' Dat voelt zó ongemakkelijk. Alsof ik ze moet aanwijzen en zeggen 'tada'. Maar dit zijn mijn collega's! Bij onze helden moet het geen aapjes kijken worden"

Het team bespreekt hoe ze hiermee omgaan. Vaak kiezen ze voor luchtigheid. "Dan zeggen we expres: *mijn 'COLLEGA' komt zo bij u*. Daarmee benadrukken we dat het gewoon medewerkers zijn die meedraaien."

Ook buiten horen ze weleens opmerkingen of grapjes van jongeren wanneer ze het terras opruimen. "Dan ga ik het gesprek aan en vraag: weet je eigenlijk wat we hier doen? Soms nodigen we ze uit om binnen te kijken. Vaak worden ze dan stil."

Intensief maatwerk

Ook op sociale media krijgt Anne soms felle reacties. "Dan zegt iemand: jullie profiteren van gratis arbeid. Dat raakt me, want het is zó niet waar. Kom maar een dag meedraaien. Je ziet dan hoeveel extra zorg en begeleiding dit vraagt. We hebben aangepaste tablets, speciale kassa's en er is altijd begeleiding. Het is allesbehalve goedkoop of makkelijk, het is intensief maatwerk."

"Mijn dag is niet compleet zonder onze bijzondere medewerkers," vertelt Anne. "Op een dag dat ze er niet zijn, loopt alles gewoon, maar voelt het leeg. Juist hun energie, leerpunten en successen maken dit werk bijzonder".

Heldenwerk vraagt inzet

Voordat iemand bij Brownies & Downies start, voert Anne een zorgvuldig intakegesprek met de medewerker en diens begeleider. "We kijken of het haalbaar is. Soms moeten we iemand teleurstellen, want te veel van iemand vragen helpt niemand. Het moet leuk blijven."

Wie wel start, draait met alles mee. "In een gewone horecazaak heb je vaste functies: bediening, keuken of bar. Hier niet. Onze medewerkers doen alles. En als er ineens vijftig gasten binnenkomen, moeten ze leren schakelen en de taken waar ze op dat moment mee bezig zijn laten vallen. Dat kost energie. Maar daardoor groeien ze enorm. Dáárdoor zijn het voor mij helden."

Samen als familie

Elke ochtend start het team met een dagstart: hoe heb je geslapen, hoe voel je je vandaag? Anne: "Het voelt soms bijna als een soort familie. Natuurlijk houden we professionele afstand, maar we zijn wel heel hecht. Er ontstaan vriendschappen. Ze spreken samen af, gaan naar de bioscoop of sturen elkaar berichtjes. Voor velen is het meer dan werk: het is een ontmoetingsplek, bijna een gezinsvervangend huis."

Aan tafel bij de helden

En wat bestelt Anne zelf het liefst? Ze hoeft niet lang na te denken. "De lunchplank. Het is een proeverij van alles op onze menukaart die we met liefde maken. Elke keer anders en altijd een verrassing."

Ze glimlacht. "En als mensen dit lezen en denken goh wat ontzettend leuk.

Wij staan altijd open om een nieuwe held te verwelkomen!" ■

“

**Van onzeker binnenkomen
naar vol zelfvertrouwen
weer weggaan**

10 vragen aan Arie

Arie van der Veer, de huisfotograaf van de Ontmoetingskerk

01 Als je jezelf in 10 woorden zou omschrijven, welke woorden zouden dat zijn en waarom?

Jong van geest: openstaan voor nieuwe ontwikkelingen.

Leergierig: je moet altijd blijven leren. Hersenen kunnen dat.

Gedreven: Het beste ervan maken. De eindstreep halen.

Sportief: Altijd blijven doorgaan en lichamelijk ook fit blijven, bewegen is gewoon prima.

Techniek: Dat is mijn basis, zo ben ik opgeleid.

Praktisch: lukt het niet, zoek een andere weg. Linksom of rechtsom.

Plooibaar: Altijd een manier blijven en zoek naar consensus

Realistisch: Op tijd stoppen, grenzen kennen

Verantwoordelijk: Je mogelijkheden kennen en afspraken nakomen

Betrouwbaar: Doen we je zegt en zeggen wat je doet.

02 Wat was voor jou de laatste foto die je hebt gemaakt waar je ontzettend trots op bent of blij van werd?

De burgemeester van Enschede. In 3 minuten een mooi resultaat. Blij omdat het reacties waren die ik niet had verwacht.

03 Het thema van dit nummer is 'Helden in de zorg' Wie of wat is voor jou een held in je leven?

De actuaris en politicus Agnes Joseph (BBB). Het pensioenstelsel zie ik als een financieel stelsel dat zorgdraagt voor de pensioen uitkering voor ouderen. Mensen die pensioen opbouwen werken 1 dag in de week (premie) om na je 67^e met pensioen te gaan. Zij werkt met veel kracht om het persoonlijke pensioen potje #WTP (Wet Toekomst Pensioenen) te wijzigen. Helaas is de politieke wereld onbegrijpelijk. De #WTP is aangenomen op 01-07-2023 en moet voor 01-01-2028 volledig geïmplementeerd zijn. De eerste fondsen zijn al ingevaren...

De zorg concreet en zichtbaar: Majoor Bosshardt (Leger des Heils) "zonder aanzien des persoons"

04 Als je één plek over de hele wereld mocht kiezen om één hele dag te fotograferen, waar zou je dan heen gaan?

Die ene plek is het NU. Op elke plek of plaats, altijd en meer dichterbij dan je denkt - in de fotografie is licht je vriend en je tegenstander.

05 Wat betekent de Ontmoetingskerk voor jou persoonlijk?

In deze kerk heb ik op latere leeftijd (43) belijdenis gedaan Ik voel me daar "thuis". Bij de belijdenis heb ik toen een gedicht gemaakt met als titel: 'Ik twijfel, maar ik geloof...!'

06 Wie of wat brengt jou tot rust na een drukke dag?

Thuis in mijn eigen omgeving met Bernardien.

07 Wat is het mooiste compliment dat je ooit hebt gekregen?

Een doosje chocolaatjes van de kleinkinderen met het opschrift "Voor de allerliefste OPA van de Wereld"

08 Stel: je zou een fotoboek maken met als thema 'Helden'. Wat zou jij dan vastleggen door jouw lens?

Het onschuldige, zonder polarisatie, klein iets betekenen, waar de medemens waardering voor heeft. Voorbeeld: De diaconie die gericht is op het bijzondere kleine en waar de "gewone" zorg ontbreekt.

09 Welke eigenschap waardeer je het meest in andere mensen, bij wie zie je dat goed terug

Het kind in de mens, blijdschap. Spontaniteit. Eerlijkheid. Een goede vriend Henk (92), dat is mijn voorbeeld. Hij houdt mij scherp en is heel attent. Belt op: "Heb je de verjaardagskaart al gemaakt voor het nieuwe lid Ja, ik breng hem morgenochtend (kopje koffie met Grietje zijn vrouw), dan kan die op tijd op de post." Mooi beeld van wie, wat doet en wanneer. Hennig an en alles op z'n tijd.

10 Arie, wat brengt keer op keer een lach op jouw gezicht?

Het voorjaar, de ontluiking van de natuur, het "nieuwe" leven. Maar ook de herfst – het afscheid – de kleurschakeringen. Het lied: 'Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw, de Hemel en de Aarde'. Persoon: Andre van Duin, leeftijdsgenoot, altijd opgewekt en gewoon een vrolijk ongecompliceerd mens.

Collectedoelen in november

We vragen u om zoveel mogelijk uw gift aan de collectedoelen te geven via GiVT of een bankoverschrijving. De ene week wordt voor een diaconaal doel gecollecteerd, de andere week voor de kerk. Er is 1 centraal bankrekeningnummer waarop u al uw giften kunt storten: **NL76 ABNA 0592 2263 87 t.n.v. Protestantse Gemeente Enschede**. Wel graag de datum en/of het doel van de betreffende collecte erbij vermelden.

Als u uw collectegeld via GiVT overmaakt, ziet u in het scherm nog drie collectedoelen staan. Diakenen en Kerkrentmeesters wijzen u erop dat de bedragen die u aan die drie collectedoelen geeft aan het ene hieronder beschreven collectedoel van de betreffende zondag worden overgemaakt

Zondag 2 november

Jeugdwerk

Onlangs zijn onze jongeren weer op kamp geweest, waarvoor ze overigens eerst zelf hard hebben gewerkt in het pastarestaurant. Daarna was het herfstvakantie. Maar nu zijn ze weer helemaal bij de les, ook in de kerk, in hun eigen Jeugdkerkhonk. Het jeugdwerk bloeit, voor de oudere én de jongere kinderen, zelfs voor de allerkleinsten, bij Kerk op Schoot. De collecte van vandaag is bestemd voor al die activiteiten voor en door de kinderen en jongeren in onze eigen gemeente.

O.v.v. "Collecte 2 november Jeugdwerk"

Zondag 9 november

Voedselbank

Op dankdag voor gewas en arbeid werd in veel kerken dank gezegd voor de oogst van dit seizoen. Het is een goede bijbelse gewoonte om nog wat op het land achter te laten, zodat mensen die het minder goed hebben ook kunnen eten. In die geest collecteren we vandaag voor de Voedselbank. Zo helpen we mensen die, om welke reden ook, niet genoeg geld hebben om zelf voldoende eten te kopen. Zij kunnen wekelijks bij de Voedselbank een pakket met basisbehoeften ophalen. Het is verdrietig dat dit nodig is, en de nood wordt groter, maar het is goed dat wij kunnen delen van onze overvloed.

O.v.v. "Collecte 9 november Voedselbank"

Zondag 16 november

Diaconie

De diaconie reikt een helpende hand aan wie dat nodig heeft, zonder daar enige ruchtbaarheid aan te geven. De hulp wordt bijv. verstrekt in de vorm van tijdelijke financiële ondersteuning, of in natura, zoals een kar boodschappen. We verwijzen ook wel door naar professionele instellingen. Het mooie van de diaconie is dat onze lijntjes altijd kort zijn, zodat zonder teveel "gedoe" altijd snel en efficiënt hulp op maat kan worden geleverd. Onze hulp is steeds vaker nodig. Daarom collecteren we nu een paar keer per jaar voor deze stille hulp. Namens u kunnen we zo in onze eigen stad het verschil maken.

O.v.v. "Collecte 6 november Diaconie"

Stand Kerkbalans

15 oktober 2025

€ 375.000

Nodig voor een
sluitende begroting

€ 254.257

Toezeggingen

€ 198.664

Ontvangsten

Collecteopbrengsten:

- **Diaconie** € 27,50
- **Eigen kerkenwerk**
- 7 sep € 713,80
- **Onderhoud**
- 14 sep € 724,72
- **De Wonne**
- 21 sep € 772,30
- **Syria's Request**
- 24 aug € 1.186,67

Zondag 23 november

Eigen pastoraat

Het is de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Volgens de traditie gedenken we dan iedereen die ons in het geloof is voorgedaan. Mensen die deel hebben uitgemaakt van onze gemeente; mensen die we missen, om wie we hebben gegeven, mensen die ons hebben geïnspireerd, en die we dankbaar zijn voor wat ze voor ons hebben betekend. Om het belang van de onderlinge verbondenheid te onderstrepen, wordt de collecte op deze zondag bestemd voor het pastoraat in onze eigen gemeente.

O.v.v. **“Collecte 23 november Eigen pastoraat”**

Zondag 7 december

2^e advent Bloemendienst

In veel gezinnen werd deze week Sinterklaas gevierd. Er werden cadeautjes gegeven en met plezier uitgepakt. Als kerk proberen we ook wat te geven, bijvoorbeeld via de bloemendienst. Als er iets te vieren valt, maar vaker nog als er ziekte is, of verlies; dan bezorgen we bij de betreffende gemeenteleden een mooi boeket. Om te laten weten dat we met elkaar verbonden zijn, en met elkaar meeleven. De collecte van vandaag is daarvoor bestemd.

O.v.v. **“Collecte 7 december Bloemendienst”**

Zondag 30 november

1^e advent Werelddiaconaat Libanon

Door de zware economische crisis in Libanon zoeken veel jongeren werk in het buitenland, waaronder veel ervaren verpleegkundigen. Ouderen blijven alleen achter als hun kinderen zijn vertrokken. Hierdoor is er veel vraag naar thuiszorgwerkers. Dat biedt Libanezen en Syrische vluchtelingen in het land de kans om in deze sector aan de slag te gaan. Na een thuiszorgtraining kunnen cursisten vrijwel direct aan het werk, en ook beter zorg verlenen aan hun eigen familieleden en buren. U kunt via de collecte bijdragen aan hun opleiding.

O.v.v. **“Collecte 30 november Werelddiaconaat Libanon”**

VAN DER MOLEN[®]
BEVEILIGINGSTECHNIEK

Bewust kiezen voor veilig!

Auke Vleerstraat 165 | 7547 PH Enschede | T 053 460 90 10 | www.vd-molen.eu

Varvik
UITVAARTZORG

Een mooie uitvaart voor elk budget

Sinds
1828

053 432 19 55 • www.varvikuitvaartzorg.nl

november 2025

15

“Als het niet snel kan, dan maar langzaam”

Een fabrikant en een predikant wandelen samen. Onderweg komen ze een groep kinderen tegen, spelend in het zand, vies van top tot teen. De fabrikant fronst zijn wenkbrauwen en zegt: “Jij met je geloof... kijk nou eens. Dat helpt toch helemaal niets? Die kinderen zitten onder de modder en hebben hulp nodig.” De predikant glimlacht en antwoordt: “Er bestaat ook zoiets als zeep.” De fabrikant reageert: “Maar zeep moet je wel hebben en gebruiken, anders werkt het niet.” Waarop de predikant zegt: “Precies. Zo is het ook met geloof. Je moet het gebruiken, er iets mee doen. Pas dan kan het werkelijk iets betekenen, voor jezelf én voor een ander.”

Kom gerust binnen, ik ben gestoord genoeg!

Wie **Anja Thönelt** ontmoet, merkt het meteen: hier is iemand die de tijd neemt. Voor stilte, voor vragen, voor de ander. Ze werkt als geestelijk verzorger bij De Twentse Zorgcentra in Enschede, waar mensen met een verstandelijke beperking wonen. “Het gaat hier niet om grote woorden,” zegt ze. “Het gaat om er zijn. Meeleven, meebewegen, soms ook even stilvallen.

“In haar kantoor hangt een bordje: *Kom gerust binnen, ik ben gestoord genoeg.* Een glimlach, een open deur en een warm welkom. Anja’s werk is iets wat ze leeft en wat ze uitdraagt: eenvoud, verbondenheid en ruimte voor het verhaal van de ander. “Geloof is geen uurtje op zondag,” zegt ze. “Geloof gebeurt. Hier. Elke dag.” Geestelijke verzorging met aandacht, eenvoud en trouw.

Precies waar ze nodig is

Anja groeide op in Oost-Duitsland en in haar gezin speelde geloof geen grote rol. Met veertien jaar liet Anja zich dopen. De kerk was vooral een plek om zich actief in te zetten voor een ‘betere’ wereld. Geloven hangt voor haar sterk samen met iets daadwerkelijk doen.

Tijdens haar studententijd kwam ze via een uitwisseling in contact met De Wonne, een woongemeenschap waar eenvoud, bezinning en gemeenschap centraal staan. Het raakte aan een verlangen dat al langer in haar leefde. Na haar studie sloot ze zich aan, en later richtte ze in Glanerbrug haar eigen gemeenschap op, een plek die sindsdien als thuis voelt. De zoektocht naar zingeving die ooit begon in de kerk van haar jeugd, kreeg in de jaren daarna steeds meer vorm. In het onderwijs, de orthopedagogiek en uiteindelijk in haar werk als geestelijk verzorger bij De Twentse Zorgcentra. Al dertien jaar loopt ze daar mee, niet voorop, maar precies daar waar ze nodig is.

Als je goed luistert, hoor je het wel

"Als je me vroeger had gevraagd wat mijn droombaan was, dan was ik precies hier terechtgekomen," zegt Anja. "Ik zou het zo weer kiezen." Ze zou haar werk het liefst tot aan haar pensioen blijven doen, omdat het haar blijft raken.

Anja is geen specialist op één terrein. Ze denkt en werkt in de breedte, en dat past haar goed. Al jong voelde ze dat geloof iets is wat zichtbaar moet worden in hoe je leeft. Niet als iets groters of beters dan een ander, maar als iets dat gevolgen heeft voor hoe je omgaat met de wereld en met mensen. Ik kon niet zeggen: "Ik geloof en dan net zo leven als mijn buurman." Die houding werd niet altijd direct begrepen. "Het was een keuze die voor mijn ouders soms lastig was. Maar ik wist: dit is waar ik wil staan."

Dit was de basis voor de wens om in de gemeenschap De Wonne Glanerbrug te leven, een plek waar mensen tijdelijk onderdak kunnen vinden. Dat vonden haar ouders.

Werken met een kwetsbare doelgroep vraagt om diezelfde bewuste keuze. Om echt te willen zien wat niet vanzelf spreekt. "Hoe ga je om met wat kwetsbaar is bij een ander? Heb je oog en oor voor wat niet makkelijk uit te spreken is?" In haar werk ervaart ze juist dat openheid vaak vanzelf komt. "Bewoners zijn zo puur. Als je echt bereid bent te luisteren, dan hoor je ook wat er leeft."

Wat je een ander gunt, mag je zelf ook ontvangen

"Ik heb slechte knieën," zegt Anja met een glimlach. "Maar als ik zie hoe sommige bewoners zich met pijn en moeite voortbewegen, dan leer ik wel relativeren." Het is één van de manieren waarop haar werk haar gevormd heeft. Ze is milder naar zichzelf geworden, zachter in haar oordelen, ook over haar eigen beperkingen.

Ze noemt ook haar hekel aan fietsen met tegenwind. "Ik kom dan gewoon niet vooruit," zegt ze nuchter. Maar in plaats van zich daarover te blijven frustreren, herinnert ze zich wat ze zelf vaak zegt tegen bewoners: als het niet snel gaat, dan maar langzaam. En ineens gold dat ook voor haarzelf. Dat inzicht, hoe klein ook, bleek een eyeopener.

Van rouw tot rode loper

Geen dag is hetzelfde. Anja's werk beweegt zich door alle lagen van de organisatie heen: van persoonlijke gesprekken met bewoners tot overleg met teams en de raad van bestuur. Ze voert gesprekken over verlies, rouw en zingeving, leidt vieringen; soms klein en intiem op de dagbesteding, soms groter op locatie en begeleidt teams in het zoeken naar wat werkelijk belangrijk is in het leven van een cliënt.

Een bijzonder project waar ze bij betrokken is, heet De Rode Loper. "De mooiste woorden worden vaak pas gezegd als iemand er niet meer is," zegt ze. "Waarom wachten?" In dit ritueel wordt een bewoner, collega of verwant uitgenodigd om letterlijk over een rode loper te lopen, terwijl anderen hardop uitspreken wat ze in diegene waarderen, niet om wat iemand doet, maar om wie iemand is.

Na afloop ontvangt de betrokkene een hartvormige medaille met vingerafdrukken en naam, en op de achterkant de uitgesproken kwaliteiten. Het is een klein gebaar, maar raakt vaak "Het maakt zichtbaar wat vaak onuitgesproken blijft, voor bewoners, collega's én diep. familie." Het groeien van respect naar elkaar, ondanks sommige meningsverschillen, is wat als een cadeautje voelt voor Anja!

Een eerste afscheid

Een moment dat Anja altijd is bijgebleven, speelde zich af in haar begintijd bij De Twentse Zorgcentra. Het was de eerste keer dat ze te maken kreeg met een naderend overlijden. "Dat vond ik spannend," zegt ze. "Je weet dat het gaat komen, maar niet hoe het zal zijn." >>

"De mooiste woorden worden vaak pas gezegd als iemand er niet meer is"

Ze was bij de groep aanwezig toen een bewoner in haar laatste levensfase verkeerde. De groepsleiding mocht toen even weg, en Anja bleef bij de cliënt. De cliënte kwam uiteindelijk te overlijden toen Anja daar alleen zat.

Voor Anja voelde dat als een diep vertrouwen. "Alsof het mocht. Alsof het goed was dat ik daar was, op dat moment." Het gaf haar rust en bevestiging. En het gaf moed om ook de uitvaart die volgde, met zorg en toewijding voor te bereiden. Een eerste afscheid dat niet alleen iets vroeg, maar ook iets gaf.

Helden van het gewone

Als het over helden in de zorg gaat, denkt Anja niet in eerste instantie aan zichzelf, haar gedachten gaan vooral uit naar de collega's om haar heen.

Voor haar zit heldendom in iets ogenschijnlijk eenvoudigs: werken met het besef dat je je dagelijks begeeft in iemands thuis. "Dat je daar niet alleen je werk doet, maar echt deel uitmaakt van het leven van een ander." Wie zich daarin verdiept, echt kijkt en luistert naar wat iemand nodig heeft, en met aandacht aanwezig blijft, die draagt volgens haar iets van ware zorg in zich. "Dat vind ik een heel krachtig symbool van wat een held kan zijn."

“

**De bewoners blijven
niet hangen in conflict.
Ze zoeken contact.
Altijd.**

Wat als zachtheid de toon zou zetten?

Als Anja één wens zou mogen meegeven aan de wereld buiten de muren van de zorg, dan is het dit: meer zachtheid. "Het klinkt misschien als een cliché, maar ik geloof er echt in. Het lukt ons beter samen als we niet overal bovenop springen. Als we niet steeds meteen oordelen of onze mening ongefilterd neerleggen."

Ze ziet het dagelijks, en niet alleen in het nieuws of op straat. Vooral op sociale media merkt ze hoe fel mensen kunnen zijn. "Iedereen lijkt elkaar alleen nog maar af te vallen. Alsof je jezelf steeds moet verdedigen. Alsof je eerst moet bewijzen dat je ertoe doet."

Wat haar daarin hoop geeft, zijn juist de bewoners. Ze ziet hoe vanzelfsprekend het voor hen is om weer naar elkaar toe te gaan. Om iets goed te maken. "Ze blijven niet hangen in conflict. Ze zoeken contact. Altijd." Ze glimlacht als ze terugdenkt aan het kerstspel. Twee bewoners hadden in het script een ruziescène, het hoorde bij het verhaal. Maar zodra het spel begon, hadden ze het al bijgelegd. "Ze konden het gewoon niet uitspelen. De spanning uithouden, dat lukte niet. Ze wilden het goed hebben met elkaar."

Hoe mooi zou het zijn, zegt Anja, als die houding ook buiten de zorg vanzelfsprekend zou worden. "Dat je vanuit zachtheid reageert, omdat je gelooft dat de ander dat ook in zich heeft."

"Niet eerst anders, maar gewoon mens!"

Voor Anja zou het een grote winst zijn als mensen met een beperking niet langer een uitzonderingspositie hebben, maar volwaardig worden gezien als mede-gemeenteleden. Niet eerst als 'anders', maar gewoon als mens, met behoeften, vreugde, verdriet en verlangen, net als ieder ander.

"De beperking hoeft niet voorop te staan," zegt ze. "Wat telt, is wie iemand is." Wat haar betreft ligt daar een opdracht voor elke geloofsgemeenschap: om te blijven kijken met open ogen en zonder drempels. "We zijn allemaal gewild door God. Als dat het uitgangspunt is, dan ligt de ontmoeting al klaar." ■

Albert van der Schoot
Dissonanten in het Concertgebouw.

Uitgeverij Noordboek.
560 pagina's.

ISBN 9789464712834
Prijs € 39,90

“Het lijkt wel een kerkdienst!”

Bovenstaande titel is een citaat uit het op deze pagina te bespreken boek “Dissonanten in het Concertgebouw”. Vóór de totstandkoming van deze in Amsterdam gevestigde tempel van de klassieke muziek waren concertgangers gewend tijdens muziekuitsvoering naar eigen goeddunken in en uit te lopen en een praatje te maken met andere bezoekers. In het Concertgebouw echter stond de muziek centraal en werden de bezoekers geacht het concert van begin tot eind aandachtig aan te horen. Alles wat daarvan afweek kun je als dissonant of wanklank beschouwen, zoals zo’n opmerking als “Het lijkt wel een kerkdienst!”, er ook één is.

Kerk en politiek

Een aantal keren vonden in het Concertgebouw ook daadwerkelijk kerkdiensten plaats, of ieder geval bijeenkomsten die daar sterk op leken. Zo vond er in 1924 het Internationaal Eucharistisch Congres plaats, in 1948 de oprichtingsvergadering van de Wereldraad van Kerken en waren er Joodse, Apostolische, Vrij-Evangelische en ook Theosofische erediensten. Ook bood de zaal talloze malen plaats aan uitvaart- of herdenkingsplechtigheden voor nationale of internationale grootheden. Maar ook de meest uiteenlopende politieke bijeenkomsten vonden er plaats: in 1904 de Tweede (socialistische) Internationale, in 1908 de Wereldbond voor Vrouwenkiesrecht en rond de Eerste Wereldoorlog tal van internationale vredesconferenties. Tijdens het interbellum waren zowel de Sociaal-Democratische Arbeiders Partij (SDAP) als de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB) veelvuldig gebruiker van het gebouw voor hun landelijke partijbijeenkomsten. Hetgeen vanzelfsprekend over en weer tot wanklanken leidde bij hun politieke tegenstanders. Het gedachtegoed van al die maatschappelijke bewegingen en de politieke debatten waartoe dit leidde werkten natuurlijk ook door in de core business van het Concertgebouw. Met grote regelmaat werd vonden verhitte debatten plaats over de toelaatbaarheid van bepaalde muziekstukken, componisten, dirigenten, orkestleden en ook bezoekers. Niet alleen het antisemitisme in de jaren '30 en de afrekening na de oorlog met degenen die van nazi-sympathieën werden verdacht, maar zeker in de beginjaren ook pleidooien voor Nederlandse componisten (in plaats van enkel “buitenlandse”) en later de grote weerstand tegen “Amerikaanse negermuziek” (= jazz). Al die discussies en protesten klonken niet alleen buiten maar ook wel in de concertzaal en de daarbij gebezigde termen – wanklanken – doen soms wel heel erg hedendaags aan.

Enschede

Zoals de titel van het boek aangeeft, staan deze dissonanten erin centraal en vooral hun cultuur-maatschappelijke achtergrond. De 20 hoofdstukken waarin het boek is onderverdeeld gaan dus slechts ten dele over de muzikale geschiedenis die de afgelopen bijna anderhalve eeuw in het Concertgebouw weerklinkt – en die soms ook tot wanklanken leidde – maar diepen bijvoorbeeld ook de ‘sociale kwestie’ begin vorige eeuw uit en de reacties daarop van rooms-katholieke, protestantse, socialistische en liberale zijde. En voor ons – in Enschede – is dan interessant dat de auteur voor de uitdieping van die sociale kwestie – de erbarmelijke arbeids- en leefomstandigheden in de eerste generaties fabrieksarbeiders – de situatie in Enschede centraal stelt en de rol daarbij van kapelaan Ariëns en van het door de kieskring Enschede verkozen SDAP-Kamerlid Willem Albarda. En hoe juist die Enschedese situatie tot een dissonant leidt bij een muziekuitsvoering in het Concertgebouw... Juist omdat in het boek heel veel verschillende onderwerpen aan bod komen die toegankelijk en toch verdiepend voor een breed publiek uiteen worden gezet, is het ook bijzonder lezenswaardig voor mensen die niet meteen een melodielijn in hun hoofd krijgen als het om Mahlers Lied von der Erde gaat of om Wagners Parsifal. En de aandacht voor Enschede rechtvaardigt alleszins dat de auteur op zaterdag 8 november a.s. in de Ontmoetingskerk over dit boek komt spreken. Nog één connectie tussen het Concertgebouw en de Ontmoetingskerk die auteur niet, maar ondergetekende wel in het oog sprong. Het concert waarmee het Concertgebouw in 1888 werd geopend werd gedirigeerd door Henri Viotta die op dat moment ook in beeld was om tot eerste dirigent van het Concertgebouworkest te worden aangesteld. En hoe toevallig is het dan dat de straat die vanaf de J.J. van Deinselaan naar de achterzijde van de Ontmoetingskerk voert de Henri Viottastraat heet...

Jan Schaake

Kom zoals je bent

Iedereen heeft een verhaal. In deze serie laten we de gezichten zien van onze gemeenschap vertrouwd en verrassend, open en oprecht. Een warme uitnodiging om elkaar écht te zien.

Terugblik in foto's

Jeugdkamp

26-28 september

'Daarom zeg ik jullie: maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten of drinken, noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken. Is het leven niet meer dan voedsel en het lichaam niet meer dan kleding? Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt.'

(Mt. 6, 25-26)

Besproken in de Jeugdkerk

In twee sessies hadden we het over je zorgen maken (of niet) en waarover dan. Grote actuele thema's als vrede, vrijheid, klimaat en immigranten. Maar ook persoonlijke onderwerpen als school, ziekte, familie en dergelijke. Later bespraken we onze toekomst en hoe (on)geduldig we daarin staan. Ongeduld en frustratie helpt ons niet, geduld en rust juist wel. Geloof en vertrouwen, dat God je geeft wat je toekomst.

We sloten af met een gebed:

God geef ons de kracht te veranderen wat we moeten veranderen.

God geef ons de rust om te accepteren wat we niet kunnen veranderen.

En bovenal Heer, geef ons de wijsheid het onderscheid te maken tussen die twee.

Kinderdienst

In de Kinderdienst werken we deze periode rond het thema *“We moeten praten”*.

We lezen verhalen uit het evangelie van Lucas en over Paulus, waarin mensen met elkaar in gesprek gaan - over geloof, vertrouwen en wat echt belangrijk is. Ook wij willen met de kinderen ontdekken wat de Bijbel ons te zeggen heeft en hoe praten kan helpen om samen meer te begrijpen van God en van elkaar.

Na de herfstvakantie gaan we beginnen met iets waar we erg naar uitkijken: het oefenen voor onze kerstmusical *“De moeite waard!”*. Iedereen die het leuk vindt mag meedoen en natuurlijk hopen we dat er weer veel mensen komen kijken op 20 december aanstaande.

Annemiek, Marieke en Esther

Uit de Jeugdkerk

Eind oktober zijn we met een paar jongeren op een zondagmiddag naar Bruggerbosch geweest om een aantal bewoners mee naar buiten te nemen voor een wandeling in de frisse herfstlucht. Op het moment van schrijven is het nog niet zo ver, dus meer kunnen we er nog niet van zeggen.

Vrijdagavond 7 november doen we een bordspellenavond. Neem je favoriete spel mee en speel samen Risk / Monopoly / Ticket to ride / Weerwolven van Wakkerdam/... Of gewoon lekker tafelvoetbal. Van **19.30-21.30 uur** in het jeugdhonk.

In november is er weer Jeugdkerk en wel op de zondagen 2, 16 en 30 november.

Groet,
Lisanne, Harmen, Marjet en Andries

Woordzoeker

- dapper
- delen
- helpen
- lief
- troost
- vriend
- zorgen

s	m	i	d	a	p	p	e	r	k
m	z	n	k	w	q	b	y	j	t
d	o	n	h	o	e	x	a	f	f
v	r	i	e	n	d	x	d	a	t
u	g	o	i	v	e	p	a	n	e
u	e	a	p	k	i	e	f	p	
k	n	b	e	k	e	z	e	a	u
j	h	g	n	i	n	p	z	o	z
w	y	o	o	d	b	h	h	g	f
t	r	o	o	s	t	p	i	z	j

Geen held alleen

tekst: ds. Niek Scholten, predikant Ontmoetingskerk Protestantse Gemeente Enschede

Begin oktober was ik in de burgerzaal in het stadhuis. Nou, die zaal deed haar naam eer aan die avond: de hele zaal zat vol burgers van Enschede. Wat voor burgers? Dat vertel ik u straks.

Er was een bijeenkomst van het netwerk 'Rondkomen met je inkomen'. Onze diaconie neemt daarin deel. Ik mocht er ook bij zijn - wilde dat ook graag. En ik had er bepaald geen spijt van.

Het onderwerp was *dak- en thuisloosheid* in relatie tot dit netwerk. Het valt mij ook al op in de zes weken dat ik nu in Enschede woon, hoeveel mensen je op straat ziet die overduidelijk dak- of thuisloos zijn.

De bedoeling van de avond was om daaromtrent ook met concrete getallen en feiten te komen. Want die liegen er niét om. En als je er iets aan wilt doen, moet je de cijfers kennen.

Het netwerk bestaat uit mensen uit allerlei maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor wie in onze samenleving tussen wal en schip beland zijn. Inkomen en wonen zijn niet voor iedereen altijd even vanzelfsprekend. Afgedankte arbeidsmigranten, vluchtelingen, mensen met psychische problemen, jongeren voor wie het thuis niet uit te houden is, mensen die plotseling baan en inkomen zijn verloren of die na een echtscheiding nergens terecht kunnen: je kunt zomaar op straat belanden. Of - wat een versluierde vorm van dakloosheid is - moeten zwerven langs familie en bekenden om telkens een nachtje bij één van hen op de bank te mogen slapen.

De avond werd een uitwisseling van ervaringen en een inzameling van ideeën. Twee energieke en met heel hun hart betrokken wethouders hadden een open oor voor alle inbreng. Ze waren benaderbaar en – dat kon je voelen – zeer betrokken bij wat er speelt.

Bovendien waren ze van tegengestelde politieke kleur, maar daar was niets van te merken. Dat gold ook voor de raadsleden die erbij waren. Het ging ook niet één keer over politiek, ook niet over ‘de’ politiek. Terwijl het wél allemaal politieke inzet vraagt, maar hier zaten allemaal burgers in de burgerzaal, van wie sommigen bestuurders zijn en anderen en anderen vertegenwoordigers van het actieve deel van de samenleving.

Het was een verademing vergeleken met wat je op de televisie van de landelijke politiek meekrijgt. Ik zeg niet dat dat laatste beeld klopt, maar het is wél wat je in die fatale “tango” van landelijke politiek en landelijke media als beeld meekrijgt.

Hier moest ik meteen aan denken toen ik iets over ‘helden’ mocht schrijven. Dat zijn de mensen die gewoon, in deze ‘uithoek’ van het land, in deze goede stad Enschede, met hun poten in de modder willen staan en zonder gekonkel sámen problemen willen oplossen.

Ik heb natuurlijk ook nog even gekeken wat de Bijbel over ‘helden’ weet te vertellen. Want je bent dominee of je bent het niet.

In de eerste plaats is er niet echt één woord voor. Dat merk je aan de vertalingen. In mijn ‘ouderwetse’ Nederlandse vertaling komt het woord dertig keer voor, in de nieuwste slechts twintig keer. Kennelijk houden we niet meer zo van het woord ‘held’. Of zijn de vertalers tot het voortschrijdend inzicht gekomen dat de Bijbel geen vanzelfsprekende ‘helden’ kent.

Neem nu bijvoorbeeld Gideon (uit het boek Richteren). Hij moet zijn volk helpen bevrijden uit de hand van mensen die het onderdrukken. Hij wordt dan ook met ‘held’ aangesproken. Hij moet een leger vormen om het gevecht aan te gaan. Nou, zou je denken, laat hij maar een flink tot de tanden bewapend leger op de been brengen. Maar niks ervan: hij moet honderden mannen weer naar huis sturen, totdat hij er uiteindelijk slechts 300 overhoudt. De spreekwoordelijk geworden ‘Gideonsbende’. ‘Heldhaftigheid’ is geen zaak van macht, maar van *vertrouwen* in de goede zaak.

Ook één van de Psalmen heeft daar iets over te zeggen: de eigen kracht van een ‘held’ telt niet. En de wijze koning Salomo zegt in één van zijn Spreuken: ‘Beter een geduldig mens dan een ‘held’ (vechtjas), beter zelfbeheersing dan een stad veroveren’.

Geen mens is dus ondubbelzinnig een ‘held’. Het valt op dat wie een ‘heldenrol’ moet vervullen, dat nooit in zijn ééntje moet gaan doen, maar *sámen met anderen*. En *mens* blijven door naar *God* te luisteren. Met beide benen op de grond door je hart te openen en je verstand te raadplegen.

Maar vooral dat *sámen* is een *eyeopener*. En dan zie ik weer die afgeladen burgerzaal voor me vol mensen die samen de problemen van deze stad willen aanpakken. Met vallen en opstaan.

Helden!

**‘Heldhaftigheid’
is geen zaak van
macht, maar van
vertrouwen in de
goede zaak**

De Reulver 26 te Enschede
Tel.: 053-4337031 / 053-4324866
Fax: 053-4340750
E-mail: info@velovanderbij.nl
Internet: www.velovanderbij.nl

Lid van
UNETO-VNI

- Verwarming
- Airconditioning
- Luchtbehandeling
- Water- en gasinstallaties
- Rioleringstechniek
- Dak- zink- en koperwerk
- Medische aanpassingen
- Sanitair

Twekkeler-Es 41
www.bonke.nl

Enschede tel: 053 - 4318809
E: schildersbedrijf@bonke.nl

**Verbonden zijn met
anderen maakt het
leven mooier**

- Wonen met ouderenzorg
- Hulp in de huishouding
- Wijkverpleging
- Begeleiding & Beschermd wonen

Uit Liefde!

Neem gerust contact op

053 - 30 30 600 zorggroep-manna.nl

Op zondagse schoenen

De bal tegen de kerkmuur

"Vroeger ging ik naar een klein kerkje. Dat kerkje stond in een smal straatje met aan weerszijden gewone woonhuizen. Via een naastgelegen steegje was het mogelijk de achteringang van het gebouwtje te bereiken. Onze dominee was nogal snel afgeleid en geïrriteerd. Hij hield er niet van als mensen tijdens zijn preek moesten hoesten of luidruchtig pepermuntjes uitdeelden. Dan maande hij ons tot stilte. Nu gebeurde het nogal eens dat er buurkinderen in het steegje aan het spelen waren, ook op zondag en ook met een bal. U raadt het al: zodra de bal de kerkmuur raakte, rende de dominee de preekstoel af en stoof naar buiten om die kinderen eens flink de waarheid te zeggen. En het werkte. De dominee kon vervolgens in alle rust zijn preek afmaken. Dit soort acties van de dominee vond ik altijd geweldig. Hij deed vaker onverwachte dingen die normaal gesproken niet in een kerk gebeuren en daardoor was het zelden saai. Ik heb nooit geweten of die kinderen de bal expres op zondagochtend tegen de kerk schopten of in onwetendheid, maar ik ben ze altijd dankbaar gebleven dat ze elke keer weer in dezelfde 'zonde' vervielen."

Deel jouw verhaal!

Heb jij ook zo'n moment dat je nooit meer vergeet? We zijn op zoek naar jouw grappige, herkenbare of warme verhalen uit en rond de kerk. Mail je bijdrage o.v.v. **Zondagsverhaal** naar redactiekerkenstad@pggenschede.nl

Meezingen op eerste kerstdag

Kerst – dat duurt nog wel even. Toch zijn kerstshows in tuincentra te bezoeken, en klinken de eerste kerstliedjes ook al weer op de radio.

Op eerste kerstdag willen we een uitbundige kerkdienst houden, om de geboorte van Christus te vieren. De cantorij zingt dan mee, en meerdere orgels en ook de vleugel worden bespeeld. En het lijkt me mooi om nog een tweede koor te hebben, van gemeenteleden die graag zingen. We zingen dan een aantal melodieën, in afwisseling en ook samen met de cantorij en de gemeente. Het zijn liederen in de stijl van het Engelse Festival of Lessons and Carols, o.a. 'Bethlehem, o uitverkoren stad' (Once in royal Davids city), 'Een ster ging op uit Israel' (O little town of Bethlehem), en ook het swingende 'Go tell it on the mountains'.

Zin om mee te zingen?

We repeteren op de **zondagen 7 en 14 december**, na de morgendienst (en uiteraard na de koffie...). Dit duurt ongeveer een half uur. Ook zingen we eenmaal samen met de cantorij op **dinsdag 23 december, 19:30 – 20:30**.

Binnenkort zal ik er na een morgendienst nog iets meer over vertellen. Dan gaat er ook een inschrijfformuliertje rond. Mocht u zich direct al willen aanmelden, stuur dan een email naar harry@harryvanwijk.nl. Dan krijgt u de muziek gemaild. Laten we er met elkaar mooi geboortefeest van maken!

Harry van Wijk
www.harryvanwijk.nl

Samen aan de bak

In de natuur zijn de bramen alweer verdwenen, maar bij de groenteman en in de diepvries liggen ze wel en o, wat zijn ze toch mooi met die chique dieppaarse kleur en die mooie glans. Met honing bakken we een smaakvolle cake voor de tussenlaagjes en van de bramen maken we een mooie dieprode coulis. Met aardbeien of frambozen gaat dit trouwens ook prima. Lees snel verder voor het lepelgebak met bramenrecept en ga lekker aan de slag!

Bakkers opgelet!

Bak samen iets lekkers, maak er een mooie foto van en stuur jullie creatie, samen met een kort verhaaltje over jullie gezellige bakmoment, **uiterlijk 19 november** naar bakken@pgenschede.nl

recept

Herfst- schepgebak met bramen

Benodigdheden

Taartpan vierkant 17,5x17,5x10cm • 6x lepelgebak cups • patissier bakpapier • Spuitzak • Spuitmondje

Ingrediënten

60 gr lichtbruine basterdsuiker • 200 gr + 1 eetlepel honing • 250 gr zelfrijzend bakmeel • 400 ml slagroom • 4 eetlepels kristalsuiker • 150 gr ongezouten roomboter • 3 eieren, maat M • Snufje zout • 250 gr diepvries bramen • 2 citroenen • 250 gr mascarpone

Bereiding cake

1. Verwarm de oven voor op 175 graden
2. Mix de roomboter en de basterdsuiker romig
3. Meng de eieren 1 voor 1 door de boter heen
4. Zeef het bakmeel en mix het samen met het zout en de honing door de boter heen
5. Mix het geheel door tot een glad beslag
6. Bekleed de taartpan met bakpapier
7. Giet het beslag in de taartpan
8. Bak de cake in 50 min. goudbruin en gaar
9. Verwijder het bakpapier en laat de cake volledig afkoelen
10. Snijd de cake horizontaal door en vervolgens in kleine plakjes.

Tip! Zorg ervoor dat deze plakjes in de glaasjes passen.

Bereiding bramencoulis

1. Ontdooi de diepvries bramen
2. Pureer de bramen met 1 eetlepel honing en sap van 1 citroen

Bereiding roomlaag

1. Klop 200 ml slagroom met 2 eetlepels suiker stijf
2. Klop de mascarpone los
3. Meng de mascarpone door de slagroom heen
4. Meng het sap en de rasp van 1 citroen ook door de crème heen.

Bereiding roomlaag

1. Klop de overige 200 ml slagroom met 2 eetlepels stijf
2. Bevestig het spuitmondje aan de spuitzak en doe de slagroom in de spuitzak
3. Doe een plakje honingcake in de lepelgebak cups
4. Verdeel daar een laagje bramencoulis en een laagje room overheen
5. Herhaal stap 3 en 4 een paar keer
6. Spuit tot slot een toef slagroom op de gebakjes en garneer met verse bramen

Nieuw: Gespreksgroep 50-70 jaar, generatie x en babyboomers

Heb jij ook soms behoefte aan een goed gesprek? Een plek waar je kunt lachen, nadenken, misschien iets delen wat raakt? We willen graag een **gespreksgroep opstarten voor mensen tussen de 50 en 70 jaar**, waarin we **eens per maand** samenkomen om met elkaar in gesprek te gaan.

Geen zware verplichtingen, maar een gezellige en open sfeer – met een hapje en een drankje erbij. We praten over het leven zoals het is:

Werk, pensioen, (klein)kinderen, de generatiekloof... en natuurlijk ook het geloof. Geloven we nog zoals vroeger? Wat vinden we lastig?

Waar vinden we troost of inspiratie? Er zijn veel manieren waarop we dit willen vormgeven: Met vraagkaartjes, een lied dat raakt, een spreker of dominee, of gewoon het gesprek dat vanzelf ontstaat.

We hopen ook mensen te bereiken die misschien na corona, of om andere redenen, wat meer afstand hebben gekregen van de kerk, maar wél behoefte voelen aan contact en verdieping op een andere manier.

Ken je iemand voor wie dit iets zou kunnen zijn?

Geef het vooral door! Samen maken we er iets moois van.

Groetjes, Edwin de Vries en Ingrid Doeve.

Lijkt het je wat? We horen graag van je!

Heb je interesse of vragen, app of mail gerust.

Telefoon: 06 - 452 083 14

E-mail: ingriddoeve5@gmail.com

Ewa Tiek: Expositie in de Ontmoetingsruimte

Tot half januari 2026 zijn schilderijen van Ewa Tiek te zien in de ontmoetingsruimte van de Ontmoetingskerk. Haar werk, te koop tijdens de expositie, is kleurrijk, abstract en intuïtief. "Schilderen is voor mij een vorm van zelfexpressie en verbinding," vertelt Ewa. Ze werkt met acrylverf en experimenteert graag met kleur en techniek. In veel werken duikt subtiel het getal vier op, als symbool voor het hart, de windstreken en het bestaan.

Voor deze expositie koos ze voor warme, rustgevende tinten.

Meer zien? Kijk op: www.ewatiek.exto.nl

Zondag 13 december 14.30-18.30 uur

Adventsuivering voor Senioren

Evenals voorgaande jaren is er ook dit jaar weer een gezellige Adventsviering. We nodigen u dan ook van harte uit om op zaterdag 13 december a.s. te komen genieten van een kopje koffie of thee met daarbij natuurlijk weer een feestelijke traktatie, ook een drankje mag natuurlijk niet ontbreken. Er is gelegenheid om met elkaar te praten maar tijdens deze middag wordt er ook gezongen o.l.v. onze vaste organist Jan Willem Fikse. Zo rond de klok van 16.45 uur houden we een vesper waarin ook weer mooie muziek te horen zal zijn en waarin onze predikant ds. Niek Scholten voor zal gaan. Na de vesper is er weer een gezamenlijke broodmaaltijd.

Het is de bedoeling dat u zelf voor vervoer zorgt. Als u dieetwensen heeft kunt u die doorgeven wanneer u zich opgeeft. We hopen weer velen van u te verwelkomen op deze Adventsmiddag.

*Namens de voorbereidingscommissie
Marianne Schaart.*

U komt toch ook?

U kunt zich **t/m 9 december** opgeven bij Tineke Geerligs tel. **06 - 340 871 61** of bij Diny Wargerink tel. **053 - 476 63 78.**

Terugblik **donderdag 16 oktober**

Netwerken in de wijk

De Ontmoetingskerk wil niet alleen kerk in de stad zijn, maar ook in de wijk. Al een half jaar na de opening van de vernieuwbouwde kerk, tien jaar geleden, werd met het oog daarop in de kerk een netwerkbijeenkomst georganiseerd met, voor en door andere maatschappelijke organisaties in de wijk.

Mede op basis van de toen gelegde contacten werden wijk- en buurt-activiteiten in de kerk georganiseerd, hielpen leden van de kerk bij een enquête onder buurtbewoners naar problemen en wensen die zij met betrekking tot de wijk hadden en deden we een aantal keren mee met activiteiten in de wijk. Ook houdt sinds de zomervakantie de Wijkwijzer nu elke week (op woensdagmiddag) een inloopspreekuur in de wijk waar al veel gebruik van wordt gemaakt.

Op 16 oktober jl. was de Ontmoetingskerk voor de tweede keer de locatie voor een netwerkbijeenkomst met maatschappelijke organisaties in de wijk. Met name in de buurten die direct aan de kerk grenzen (de zgn. Witte Bouw direct achter de kerk die op dit moment in fasen wordt herbouwd en de zgn. Rode Bouw aan de overzijde van het grasveld tegenover de kerk) gaat achter de voordeur veel eenzaamheid en armoede schuil. Die twee verschijnselen hangen met elkaar samen en versterken elkaar. Mensen sluiten zich af en verliezen daardoor het netwerk dat hen uit de situatie van armoede en eenzaamheid kan halen. Er is behoefte aan laagdrempelige activiteiten die buurtbewoners zouden kunnen bezoeken om überhaupt weer wat onder de mensen te komen.

Dat soort activiteiten is er ook (volop) in de wijk, met name in De Vrije Ruimte in het gebouw van voetbalvereniging De Tubanters en natuurlijk ook in de Ontmoetingskerk (koffieochtenden, noabermaaltijden, etc.). Maar hoe bereik je de buurtbewoners met die activiteiten? Hoe laat je hen weten dat deze activiteiten er zijn en dat ze hierbij van harte welkom zijn? Daarover ging het op 16 oktober. Met als eerste stap om zelf maar eens een activiteitenoverzicht te maken van wat er allemaal door diverse instanties in de wijk wordt georganiseerd en deze onder buurtbewoners te verspreiden. Maar terwijl we daarover met elkaar spraken, merkten we hoe zinvol het was ook van elkaar te weten wat er allemaal gebeurt en georganiseerd wordt, zodat je mensen ook kunt verwijzen.

En ook werden diverse ontwikkelingen in de buurt doorgenomen, zoals de mogelijke fusie en nieuwe huisvesting van de basisscholen in de wijk, de komst van de moskee aan de andere kant van de Witte Bouw en van het kunstenaarscollectief dat nu nog in het voormalige Tubantiapand zit en waar, hoogstwaarschijnlijk, de volgende netwerkbijeenkomst van de wijk georganiseerd zal worden. Wij zijn als kerk dan zeker ook weer van de partij.

Terugblik **zaterdag 18 oktober**

Diwali-viering in de kerk

Enschede heeft een vrij omvangrijke Surinaams-Hindoestaanse gemeenschap die jaarlijks het belangrijkste Hindoe-feest, Diwali of Lichtjesfeest, viert. Van oorsprong een oogstfeest, is de viering ervan vol van symboliek dat het duister dat met de winter over de aarde valt niet zal overwinnen, maar dat velerlei lichtjes als tekens van hoop de duisternis zullen verdrijven.

Met Diwali geven Hindoes door dat er steeds hoop is, ondanks oorlog, verwoesting, verraad, haat en nijd. Tijdens Diwali staat licht niet alleen voor hoop, maar ook voor kennis. Om meer wederzijds begrip te creëren zijn kennis en verbinding belangrijke factoren. Kennis over elkaar zorgt onder andere voor meer begrip en verdraagzaamheid. Daarom zijn nadrukkelijk ook anderen uitgenodigd het Diwali-feest mee te vieren en treedt men er ook mee naar buiten. Want: "De boodschap van Diwali is het licht in de ander nog meer te doen stralen, zodat wij zelf ook stralen. Immers, als het goed gaat met de ander, dan gaat het ook goed met ons."

Tot en met vorig jaar werd het Diwali-feest in Enschede in De Roef georganiseerd, maar nu deze gesloten is moest de Enschedese Hindoe-gemeenschap naar een andere locatie en vond deze in de Open Heiligheid van de Ontmoetingskerk. Daar werd op zaterdag 18 oktober het Diwali-feest gevierd, met de eigenlijke plechtigheid in de kerkzaal, een lichtjesoptocht met fakkels en lampions door de omliggende wijk en een Surinaams-Hindoestaanse maaltijd na afloop in de ontmoetingsruimte. Ook voor de vrijwilligers van de Ontmoetingskerk was het een feest hierbij aanwezig te mogen zijn.

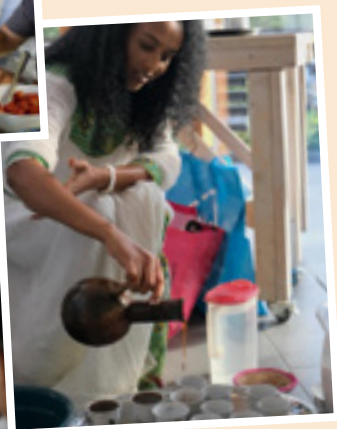

Terugblik **zondag 19 oktober**

Ontmoetingen met Eritreeërs

Als het om asielzoekers gaat die in Nederland een verblijfsvergunning krijgt, dan staan vluchtelingen uit Eritrea op plek drie na die uit Syrië en Turkije. Met de situatie in Syrië en Turkije zijn we als Nederlanders redelijk bekend, maar wat weten we eigenlijk van Eritrea? Over het land, de regering, de geschiedenis, de cultuur, de mensen die er wonen?

Stichting Amal (Arabisch voor 'hoop') organiseerde op zondag 19 oktober een bijeenkomst in de Ontmoetingskerk om kennis te maken met vluchtelingen uit Eritrea en met hun cultuur. Er was een kennisquiz, een koffie-ritueel (koffie is inheems in Eritrea), Eritrese muziek en natuurlijk Eritrees eten. En er was veel gelegenheid om elkaar te ontmoeten, in de Ontmoetingskerk.

Mensen van voorbij

Memoriam

Kees (Cornelis Willem) Brockmeier

Op 9 oktober overleed Kees Brockmeier in de leeftijd van 86 jaar. Eigenlijk was het 'onverwacht', in die zin, dat hij aan iets heel anders is overleden dan waar al die jaren voor gevreesd werd. Al vanaf zijn 40^e was Kees hartpatiënt, maar elke keer herstelde hij weer als daar iets mee was. Soms zo wonderlijk dat een voorganger van mij in de kerkdienst, toen ze er na een diepe crisis in Kees' gezondheid tóch weer zaten, hardop zei wat iedereen dacht: "Kees' leven hing aan een zijden draadje, maar daar zitten ze weer!". Zijn vrouw Wiep en de kinderen spraken over 'bonustijd'. Dat was de extra tijd die ze samen kregen waarvoor ze zeer dankbaar waren.

Kees was dol op zijn gezin en ook op zijn kleinkinderen, die hij voorlas en mét wie hij 'kind' kon zijn. Kees was een lieve man die daar in stilte van genoot, geen prater. Een echte familieman.

We lazen de tekst waar het leven van Wiep en Kees samen ooit mee begon, hun trouwtekst uit Filippienzen 4: 'De vrede van God, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten bewaren in Christus Jezus'. Het gaat heel diep wanneer je bedenkt hoezeer zulke woorden niet alleen je hele leven met je meégaan, maar ook hoe ze van toepassing geweest blijken te zijn. De vrede die je kunt hebben met je leven - mét de hoogten en ook de diepten ervan - is ook een vrede die het verstand te boven gaat. Het hárnt komt er aan te pas: verwondering en dankbaarheid worden de basis voor alles.

Zo ook wat betreft het einde: Kees sprak niet veel over wat hij geloofde, maar hij 'wist waar hij naartoe ging', zonder dat je daar iets van wéét met je verstand. Hij vertrouwde dat het goed kwam. Moge dat zo zijn en moge zijn gedachtenis tot een zegen zijn voor wie hem missen.

ds. Niek Scholten

Memoriam

Henk van Zwol

Op 11 oktober overleed Henk van Zwol in de leeftijd van 84 jaar. Nadat ruim een jaar geleden zijn vrouw Gerrie hem ontviel, viel het verder leven hem heel zwaar. Zo'n zestig jaar waren ze samen geweest. Drie herseninfarcten op rij lieten hun sporen na. In het ziekenhuis hebben zijn dochters een week lang liefdevol aan zijn bed gewaakt, totdat hij 'de oversteek' kon maken. Mét de Psalm die we lazen - Psalm 23 - konden we zeggen dat hij mocht terugkeren en wonen in het huis van de Heer.

Henk heeft het goed gehad met zijn vrouw en dochters. 'Liefdevolle echtgenoot' stond er boven de kaart. In zijn werk was Henk trouw, serieus en toegewijd. Daarbij steunde én stimuleerde Gerrie hem, ook om vérder te komen. Toen het hem in een werkkring tegenzat en hij ontslag kreeg, viel hij in een zwart gat. En toch wist hij toen 'terug te keren', opnieuw zoals psalm 23 daarover zingt. Terug te keren in het huis van zijn gezin.

In de dienst zeiden we hoe verwonderlijk het is om te zien hoe mensen 'in een dal van diepe duisternis' toch gedragen worden, hoe iemands 'ziel' dan in hem terugkeert, (verkwikt' wordt) en hij kan rusten in grazige weiden en aan rustige wateren. Precies wat je nodig hebt wanneer het leven voor jou een dorre woestijn is geworden.

Niet alleen met de dood voor ogen, maar ál die keren dat het leven ons meer een 'ballingsoord' lijkt, mogen we in zo'n terugkeer naar het leven zoals dat bedoeld is gelóven: een bloeiende groene weide, volop water, rust en een huis om sámen te zijn.

De vele herinneringen aan deze stille liefdevolle man blijven, maar bovenal blijft in de herinnering de liefde: van hem voor zijn vrouw en dochters én vice versa. En de liefde van de Eeuwige die hem droeg. Zijn gedachtenis zij ieder die hem mist tot zegen!

ds. Niek Scholten

Voorgenomen beroep op ds. Johan Meijer

In de kerkdienst van 26 oktober jl. deed Harm Mannak als voorzitter van de kerkenraad de volgende mededeling.

In het voorjaar heeft de kerkenraad de beroepingscommissie gevraagd op zoek te gaan naar een nieuwe predikant naast ds. Niek Scholten. Op basis van de vastgestelde profielschets zijn gesprekken gevoerd met verschillende kandidaten. Na een zorgvuldig proces heeft de beroepingscommissie de kerkenraad unaniem geadviseerd een beroep uit te brengen op ds. Johan Meijer, momenteel predikant in de Protestantse Gemeente Borne.

Ds. Meijer is 52 jaar en sinds 2002 predikant. Zijn eerste gemeente was Adorp Wetsinge Sauwerd en sinds 2008 is hij werkzaam in Borne. In zijn werk weet hij theologische diepgang te verbinden met het leven van alledag en mensen van verschillende generaties aan te spreken. De beroepingscommissie werd geraakt door zijn open en verbindende stijl, zijn creatieve liturgische aanpak en zijn oog voor jeugd en jongeren.

In zijn motivatie geeft ds. Meijer aan dat hij zich graag wil inzetten voor een veelkleurige en open gemeente, waarin ruimte is voor verschillende geloofsbelevingen en

waarin de eredienst als bron van geloof en gemeenschap centraal staat. Hij voelt zich aangesproken door de Enschedese gemeente, vanwege haar vitaliteit, diversiteit en de kans om samen te bouwen aan vertrouwen en theologische mildheid.

De kerkenraad heeft op 16 oktober het advies van de beroepingscommissie unaniem overgenomen en is voornemens ds. Meijer te beroepen. Van dat voornemen heeft zij het breed moderamen van de classis geïnformeerd en vandaag doen we dat hier. In overeenstemming met de kerkorde heeft u vandaag vijf dagen de gelegenheid daartegen bezwaar te maken. En dat bezwaar moet gericht zijn tegen de gevolgde procedure en dus niet tegen de te beroepen predikant.

Als er geen bezwaren worden ingediend zal het beroep naar verwachting over twee weken ook in formele zin worden uitgebracht. Inmiddels weten we dat ds. Meijer dat beroep zal aanvaarden en daarover is vandaag ook de Protestantse Gemeente Borne geïnformeerd. Ik denk dat we elkaar mogen feliciteren met deze stap die al zo snel kon worden gezet na het uitgebrachte beroep op ds. Niek Scholten en die voor onze gemeente van grote betekenis is.

Zondag 16 november 15.00 uur

Jubileumconcert Chantons

Dit jaar viert koor Chantons dat **Pauline Adriaansen** 30 jaar onze dirigente is. Dat doen wij met een feestelijk jubileumconcert. Er worden veel bekende en speciaal ingestudeerde liederen gezongen. We worden begeleid door Denitza Yordanova. Verder doet een muziekgroep van 5 musici mee. Wij hebben er zin in.

Iedereen is van harte welkom, de toegang is **gratis** of een **vrije gift**, inclusief koffie, thee en iets lekkers

Afscheid Gerry Ophuis als koster

Aansluitend op de kerkdienst van 26 oktober werd afscheid genomen van Gerry Ophuis als koster van de Ontmoetingskerk. Als cadeau werd haar een tas vol persoonlijke boodschappen van gemeenteleden aangeboden en bovendien een weekendje op de Veluwe met een etentje, een theatervoorstelling en een overnachting. Namens de (landelijke) Vereniging van Kerkrentmeesters werd haar bovendien een erespeld met bijbehorende oorkonde toegekend voor 29,5 jaar trouwe kostersdienst. Zowel de kindernevendienst als de voltallige gemeente zongen haar deze zondagochtend met speciaal voor deze gelegenheid geschreven liederen toe.

Samen tegen armoede

Armoede is ook in Nederland nog een keiharde realiteit

Armoede is onrecht, en sluit mensen buiten. Iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving. Daarom is de opbrengst van de landelijke collecte van Kerk in Actie bestemd voor organisaties die armoede bestrijden en hulp bieden aan kwetsbare mensen in armoede. Kerk in Actie kiest hiervoor omdat we samen kerk in actie zijn: "We delen ons geloof en we geloven in delen". We geloven dat we op moeten staan tegen structuren die armoede in stand houden.

Armoede in Nederland

Omdat armoede in Nederland een relatief begrip is, is armoede in Nederland niet te vergelijken met armoede in landen met een lager inkomen. In Nederland leeft 3,1 % (540.000 mensen) onder de lage inkomens grens, van wie een derde (ruim 175.000) drie jaar of langer. Meer dan 115.000 kinderen groeien hierdoor op in armoede. In de praktijk betekent dit dat gezinnen de eindjes niet meer aan elkaar kunnen knopen. Kinderen gaan zonder ontbijt naar school, schoolprestaties hebben daaronder te lijden. Voor extraatjes en onvoorziene zaken is al helemaal geen ruimte.

Armoede bestrijden

Kerk in Actie steunt Inloophuizen, voedselbanken, organisaties die helpen bij schuldenproblematiek of het organiseren van een schoolontbijt. Het gaat om directe hulp en structurele oplossingen.

Collecte

Vanuit onze gemeente gaan meerdere leden op pad voor de landelijke huis aan huis collecte. De diaconie ondersteunt dit van harte. Daarom wil de diaconie u als hele gemeente graag betrekken bij deze collecte.

Na de kerkdienst van **9 en 16 november** ontvangt u een briefje met een QR code/ rekeningnummer waarop u een bijdrage kunt overmaken. Deze vindt u ook bij dit artikel.

We hopen op een mooie opbrengst

Namens Kerk in Actie: Marjet Deuten

Namens de diaconie: Anja Bunk

Veilige kerk voor kinderen en jongeren

Een veilige kerk begint bij bewustwording. Daarom proberen we het gesprek over veiligheid te stimuleren. Grensoverschrijdend gedrag begint vaak ongemerkt en onbedoeld, totdat het gevoel van veiligheid wordt aangetast. We willen graag ruimte scheppen om dat gewoon bespreekbaar te maken.

De Protestantse kerken in onze regio (Ring Enschede) organiseren in november een avond voor iedereen die met jeugd en jongeren werkt. Op deze avond staat veilig jeugdwerk centraal. Met verschillende werkvormen gaat de leiding van oppas, kindernevendienst en jeugdkerk actief aan de slag om samen te leren, ervaringen te delen en elkaar te ontmoeten. De vertrouwenspersonen Mark Floors en Margreet Voordijk helpen om stil te staan bij de vraag 'is onze gemeente veilig voor kinderen en jongeren?'. Vanuit de Ontmoetingskerk nemen we daar graag aan deel.

Thonie van den Boomgaard, Marjet Deuten

De hulptelefoon

Een 06 nummer dat mensen kunnen bellen, als zij direct hulp nodig hebben. De alleenstaande moeder, van wie de wasmachine het net heeft begeven. Er is zelfs geen geld voor een tweedehands. De meneer op leeftijd, die al lange tijd niet bij de tandarts is geweest. Nu kán het echt niet meer. Het doet teveel pijn. Maar deze rekening kan hij al helemaal niet betalen. Het is weer eens misgegaan met een uitkering. Koelkast leeg, leefgeld op. Hoe kom je aan eten voor je kinderen?

Als vrijwilliger bij de hulptelefoon beheer je twee weken lang de telefoon. Ongeveer 1 à 2 keer per jaar. Die telefoon draag je niet de hele dag bij je. Aan het einde van de dag kijk je of er iemand heeft gebeld. Dat gebeurt ongeveer 1 à 2 keer per week. Deze persoon bel je terug om te kijken wat jij kunt betekenen. Vaak gaat het om een afspraak om samen boodschappen te halen. Veel andere hulpvragen stuur je door naar de Parochiële Caritas Instelling (PCI). Je staat er niet alleen voor. De PCI staat altijd klaar als back-up. Om vragen te beantwoorden en om bij te springen.

Het aantal vrijwilligers dat de hulptelefoon bemenst is de afgelopen jaren flink kleiner geworden. Door overlijden, door ziekte en door andere privé-omstandigheden. We merken dat de hulptelefoon voor veel mensen ontzettend belangrijk is. Mensen die het zelf niet redden, krijgen door deze kleine bijdrage weer lucht en zicht op de toekomst. Wij hopen dat de hulptelefoon kan blijven bestaan. Daarom doen we een beroep op jou. Help ons, door twee weken per jaar de hulptelefoon te beheren.

Weet dat dit zinvol is en dat je echt kunt bijdragen. Dat jouw werk echt wordt gewaardeerd door hulpvragers en professionals. Wil je meer weten? Stuur een e-mail naar aarensman52@gmail.com en wij nemen contact met jou op.

Namens het bestuur van de PCI
Edwin Seinen (Caritas)
Arend Arensman (Diaconie)

Uit de kerkenraad van oktober 2025

In deze vergadering op 16 oktober was Menno Bokdam te gast, die inmiddels op 26 oktober is bevestigd als jeugdouderling. In diezelfde dienst heeft de verbintenis plaatsgevonden van Klaske Droogendijk als diaconaal medewerker.

Centraal in deze vergadering stond het werk van de beroepingscommissie. Deze kwam een toelichting geven over de stand van zaken tot nu toe. De kerkenraad was unaniem tevreden over de werkzaamheden zover.

De vorderingen over de Veilige Kerk zijn besproken. De kerkenraad heeft een aantal vragen voorgelegd gekregen, en beantwoord: wie wel en niet onder de regeling voor VOG zou moeten vallen, en hoe de procedure verder vorm moet krijgen. De mensen die zich hier mee bezighouden werd gevraagd verder te gaan met de uitvoering. Afsproken is dat hierover regelmatig berichten zullen worden geplaatst in Kerk & Stad.

De kerkenraad was zeer te spreken over het lustrum en over de inzet van de leden die dit allemaal mogelijk hebben gemaakt en zal deze dank aan hen overbrengen. Een ingezonden bericht over de afgelopen oecumenische dienst is besproken en afgesproken is dat de kerkenraad de vinger aan de pols zal houden bij een volgende oecumenische dienst.

Aangezien het beleidsplan een jaar geleden is vastgesteld, werd het wenselijk geacht het eerste jaar te evalueren. Een delegatie van de opstellers van het beleidsplan was aanwezig. Over het algemeen was men te spreken over de aanpak van het plan, maar er is nog veel te doen.

De aanpak van het pastoraat was minder uit de verf gekomen dan verwacht, maar was ook logisch gezien ds. Niek Scholten per 1 september van dit jaar is begonnen en de beroepingscommissie nog bezig is met het zoeken van een tweede predikant.

Aangedrongen werd om onderzoek te doen wat gemeenteleden nu vinden van de nieuwe activiteiten, en naast het werven van vrijwilligers voor taken, ook te inventariseren welke talenten er onder gemeenteleden schuilen.

De diakenen meldden dat er gesprekken gaande zijn met een kandidaat. In de vergadering van november zal dit aan de orde komen.

Ds. Niek Scholten meldde dat hij van 27 oktober tot 7 november in het buitenland verblijft en dat ds. Carla Borgers de pastorale taken zal verzorgen.

Namens de kerkenraad
Thonie van den Boomgaard, Scriba

Agenda

Elke vrijdagmiddag 13.15-13.45 uur

Coventrygebed voor Vrede en Verzoening

Op 14 november 1940 werd de Engelse stad Coventry door een bombardement van de Duitse luchtmacht volledig vernietigd. Inclusief de middeleeuwse kathedraal. Vanuit de kathedraal klonk onmiddellijk een oproep tot vrede en verzoening. Een oproep die elke vrijdag weerklinkt vanuit honderden steden wereldwijd die door bombardementen of anderszins te lijden hebben gehad van oorlog en geweld. In Enschede klinkt dit gebed in oecumenisch verband vanuit het midden van de stad. U bent van harte welkom.

Locatie: de Wonne, Noorderhagen 25

Woensdagen 5 en 19 november 10.30-12.00 uur

Handwerken voor een goed doel

De handwerkgroep Draadkracht komt elke eerste en derde woensdag van de maand bij elkaar. Onder het genot van koffie, thee en gezellige gesprekken worden er mooie dingen gehaakt, gebreid en geborduurd voor babydekentjes en -mutsjes voor Ghana en kinderkleding voor Moldavië. Garen, brei- en haaknaalden en patroontjes zijn aanwezig. Houdt u van handwerken en gezelligheid? Kom eens langs op een woensdagochtend.

Woensdagen 5 en 19 november 17.30-19.00 uur

Noabermaaltijd

Elke eerste en derde woensdag van de maand is er een Noabermaaltijd. Voor die maaltijd kunt u zich vanaf de donderdag volgend op de vorige maaltijd aanmelden tot en met de maandagochtend vóór de betreffende maaltijd. Dat kan alleen telefonisch tussen 10.00 en 12.00 uur via 053-4311568. U kunt niet meer dan 2 personen aanmelden. De inloop is om 17.30 uur en de maaltijd start om 17.45 uur.

Prijs: € 3,-

Zaterdag 8 november 19.30 uur

Dissonanten in de Ontmoetingskerk

Albert van der Schoot zal in de Ontmoetingskerk spreken over zijn boek "Dissonanten in het Concertgebouw" en vooral over de vele verbanden tussen deze Amsterdamse muziektempel en het Enschede. Voor het boek, zie de boekbespreking op pagina 19. De bijeenkomst zal muzikaal omlijst worden door John Kluijtmans (saxofoon), Geert Christenhusz (piano) en Jeroen Hulsman (bas).

Prijs: gratis

Dinsdag 18 november 19.30-21.00 uur

Geloven in Zuidoost Twente:

Lezing Leo Fijen over 'vrede op aarde', spiritualiteit voor de Advent en Kerstmis

Leo Fijen komt spreken over het verlangen naar vrede in het groot, maar hij zal vooral de weg wijzen naar vrede in je eigen hart. Pas als je verbonden bent met de vrede van God in je hart kun je ook vrede brengen in je familie, je werk en je parochie. Hoe kun je dat als kerk doen, hoe kun je dat als gelovige mens doen en hoe kun je de stem van de vrede van God in je eigen hart horen? Over die drie facetten van vrede zal Leo Fijen praten. Leo Fijen is bekend van tv-programma's, zoals het bekende 'Kruispunt', 'Geloofsgesprek' en de 'Kloosterserie'. Hij schrijft veelgelezen boeken over kloosterleven en spiritualiteit en is columnist bij diverse tijdschriften. Na afloop ontvangt u zijn gebedenboek Vrede op aarde (voor Advent en Kerst).

Aanmelden vóór 10 november: bij f.beuger@home.nl of 06-230 903 56

Locatie: Parochiezaal Losser, Gronausestraat 2 Losser

Entree: € 5,- (te voldoen bij ingang zaal)

Donderdag 20 november 19.30 uur

Theologie door de lens van kwetsbaarheid en beperking

Disability Theology, een theologisch onderzoeksveld dat niet alleen spreekt over, maar juist vanuit de ervaring van mensen met een beperking. Deze benadering werpt nieuw licht op kwetsbaarheid, waardigheid en inclusie in kerk en samenleving. Wat zegt het over God dat Jezus zélf kwetsbaarheid belichaamde? Hoe ziet een kerk eruit waarin ieder mens, met of zonder beperking, werkelijk gezien en gehoord wordt? Drs. Ellen van Heek, theoloog en manager Communicatie & Sociale Inclusie bij zorgorganisatie Aveleijn, laat zien hoe dit perspectief onze visie op geloof, gemeenschap en mens-zijn verdiept.

Locatie: Oude Kerk, Oude Kerkstraat 2, Borne

Aanmelden & info: twentseschoolvoortheologie.nl

Entree: gratis, we vragen u om een bijdrage met een vrije gift.

Vrijdag 21 november **middag & avond**

Stembevrijding en mantra zingen met Jan Kortie

Jan Kortie is een autoriteit op het gebied van zingen vanuit je hart en grondlegger van het begrip stembevrijding. Voor hem is zingen geen kunstje, maar net zo natuurlijk als ademen – en nog natuurlijker dan spreken. Stembevrijding draait niet om techniek, maar om loskomen van het idee dat je het ‘goed’ moet doen. Met zijn onconventionele, lichtvoetige aanpak liet hij duizenden mensen de vreugde van vrij zingen ervaren. Jan zingt maandelijks met honderden mensen in de Amstelkerk in Amsterdam. Ook eerdere edities in Enschede trokken ruim 150 deelnemers. Hij is oprichter van de Academie voor Stembevrijding, een tweejarige opleiding tot stembevrijder.

Programma 21 november

• Workshop stembevrijding ‘Jij bent Muziek’

Jan Kortie geeft 's middags een workshop stembevrijding

Tijd: 13.30 - 16.30 uur

Locatie: Prismare, Roomweg 167d Enschede

Prijs middag: € 55,-

• Mantra zingen

's Avonds worden er mantra's gezongen tijdens 'Het lied van de Ziel'. Zangervaring is niet nodig. Iedereen is welkom.

Tijd: 19.30 - 21.30 uur

Locatie: de Ontmoetingskerk

Prijs middag: € 22,50.

• Maaltijd

In de Ontmoetingskerk kan er gebruik worden gemaakt van een heerlijke tweegangen maaltijd.

Tijd: 18:00 uur

Prijs: € 13,50

Aanmelden & info:

www.ticketkantoor.nl/shop/jankortieinenschede

Vrijdag 21 november **17.30-19.30 uur**

Netwerkcafé 18-40-jarigen

Elke derde vrijdag van de maand is er een netwerkcafé voor jongvolwassenen. Een uitgelezen moment om met leeftijdgenoten met een kerkelijke achtergrond bij te praten over wat je zoal tegen-komt en bezighoudt. In verband met de eenvoudige maaltijd is aanmelding gewenst via de app of per e-mail.

Ineke van der Meulen:

inekevandermeulendejong@hotmail.com

Jan Schaake: schaakejan@gmail.com

Woensdag 26 november **14.30-16.30 uur**

Ouderenmiddag

Twee dames gaan ons vanmiddag vertellen over stichting "Wilde Ganzen". Tijdens deze bijeenkomst vertellen de dames aan de hand van een quiz, prachtige foto's en filmpjes meer over de werkwijze, de projecten die ze ondersteunen en de resultaten die ze bereikt hebben. Het belooft een interessante middag te worden.

Bent u nieuw en wilt u graag eens komen kijken? Neem gerust contact op met Diny Wargerink via tel. **053 - 476 63 78**

Vrijdag 28 november **13.30 uur**

Meditatief wandelen

We zoeken de rust. Samen stil wandelen.

God ontmoeten in zijn schepping? In november gaan we wandelen bij Oldenzaal. We verzamelen bij de Ontmoetingskerk om 13.30 en gaan dan samen met de auto naar ons startpunt.

Contactpersonen: Bernardien Kromhof, Wiltze Ekker, Albert Prins

Tel: 053 - 478 29 96

E-mail: lw.ekker@ziggo.nl

Protestantse Gemeente Lonneker

Dorpsstraat 44, 7524 CJ Lonneker, www.kapeluittiefdelonneker.nl

Predikant

ds. G. Elzenga

predikant@kapeluittiefdelonneker.nl

06 - 57 54 17 83

Diaconie

NL97 RABO 0316 8601 58

t.n.v. Diaconie Prot. Gem. Lonneker

Scriba

F.J. Kits-Rozeboom

scriba@kapeluittiefdelonneker.nl

06 - 24 99 95 93

Bank

NL43 RABO 0373 7138 00,

t.n.v. Prot. Gemeente Lonneker

Bevestiging tot diaken

Op zondag 19 oktober j.l. werd Ria Oplaat tot nieuwe diaken bevestigd. We hebben nu vier diakenen en daar zijn we blij mee. In de bevestigingsdienst stond de boodschap centraal, dat we niet alleen onze handen hebben te vouwen, maar ook onze handen uit de mouwen hebben te steken. Gods medewerkers zijn wij immers hier op aarde. Het geheel werd muzikaal opgeluisterd met klarinet spel van gemeentelid Piet Bergveld, begeleid op het orgel door Erwin Heutink. Waar een kleine kerk al niet groot in kan zijn.

Bloemengroet

Een bloemengroet vanuit de Kapel is op 28 september gegaan naar mevr. J. Pol - Meerstra, op 5 oktober naar

mevr. J. Huizinga - Witting, op 12 oktober naar ds. K. van de Kamp en op 19 oktober naar mevr. R. Oplaat-Groothaar.

Laatste zondag van het kerkelijk jaar.

Op zondag 23 november komen we bij elkaar om de overledenen van dit jaar te gedenken in de eredienst. Voor elke overleden gemeentelid is er een steen gelegd in het glazen kruis op de liturgisch centrum. In de dienst mogen de familieleden de steen leggen in de bijbeltuin achter de Heerdsteé neerleggen of meenemen naar huis. Voor iedereen die we willen gedenken steken we een kaarsje aan voor in de kerk. Het is altijd fijn om dit moment met elkaar te delen. Onze predikante Gonda Elzenga zal voorgaan in deze dienst.

Zondag 16 oktober

15.30 uur

'Een uur Cultuur' met Stenice and Company bij Zomiac Lonneker

Stenice and Company is opgericht door drie liefhebbers van de Amerikaanse band Venice. Ze laten je genieten van driestemmige samenzang en prachtig akoestisch gitaarspel. Het trio brengt nummers van artiesten als Venice, Crosby Stills Nash (and Young) en the Eagles ten gehore. Met hun mix van Westcoast- en countrynummers nemen ze je mee in een uur vol sfeer, energie en muzikaliteit. Kortom het belooft een prachtig uur cultuur te worden!

Het concert start om **16.00 uur**. Een **vrijwillige gift** na afloop van het concert is welkom.

Bethelkerk

Protestantse gemeente van bijzondere aard

J.H. Boschstraat 30, 7513 ZL Enschede
www.bethelkerk-enschede.nl

Predikant

vacant

Za 22 november

17.00 uur

Stampopotrestaurant

in de grote zaal van de Bethelkerk

De opbrengst gaat naar de actie in Roemenië. Het 'restaurant' is geopend van 17:00 tot 19:30 uur.

Usselo-Boekelo-Twekkelo

Haaksbergerstraat 815, Usselo • Twekkelerweg 110, Twekkelo
www.protestantsegemeente-usselo.nl

Predikant

ds. Wiebke Heeren

wiebkeheeren@hotmail.com

053 - 231 60 60

Scriba

R.M. ter Borg

06 - 55 07 51 20

Secretaris Diaconie

Mevr. E. Harms-Snijders

053 - 476 77 33

Bank

NL46 RABO 0316 7005 41

NL24 RABO 0373 7304 38

t.n.v. Protestants Gemeente Usselo

Stichting Hervormde Begraafplaats Usselo

Reservering van de kerk, het Verenigingsgebouw en de uitgifte van grafrechten.

Riëtte Wissink-Roossink

mts-wissink@outlook.com

06 - 23 72 67 29

Oecumenische Geloofsgemeenschap Helmerhoek

Helmerzijde, Broekheurnerring 1050, www.ogh-enschede.nl

Voorgangers

Ds. B. Wijnbergen, Pastor M. Wiskerke,

Pastor S. Schomaker, Pastor F. Beuger,

Mevr. G. Slütter-Peterkamp

Secretaris

Bé Meerman,

secretariaat@ogh-enschede.nl

053 - 47 68 745

Penningmeester

R. ten Thij,

053 - 477 26 80

Kostersgroep

A. Fransen,

053 - 477 12 18

Bank

NL43 INGB 0664 9791 57

Overige Diensten

OGH, oecumenisch Helmerzijde			Broekheurnering 1050
Zondag 2 november	10.00 uur	pastor F. Beuger	
Zondag 9 november	10.00 uur	ds. B. Wijnbergen	
Zondag 16 november	10.00 uur	pastor M. Wiskerke	
Zondag 23 november	10.00 uur	pastor F. Beuger	
Zondag 30 november	10.00 uur	gemeenteliedendienst	
Zondag 7 december	10.00 uur	pastor G. Slüter	
Usselo			Haaksbergerstraat 815
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. H. van Boggelen, Deventer	
Zondag 9 november	10.00 uur	ds. W. Heeren	
Zondag 16 november	10.00 uur	ds. M. Schepers - v.d. Poll	
Zondag 23 november	10.00 uur	ds. H. Cohen Stuart-Fens	laatste zondag kerkelijk jaar
Zondag 30 november	10.00 uur	ds. W. Heeren	
Zondag 7 december	10.00 uur	ds. W. Heeren	
Kapel Lonneker			Dorpsstraat 44
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. M. Schepers - v.d. Poll	
Zondag 9 november	10.00 uur	mevr. G. Braam	
Zondag 16 november	10.00 uur	ds. J. Kroeskop	
Zondag 23 november	10.00 uur	ds. H.J. Elzenga	
Zondag 30 november	10.00 uur	ds. P. Kulk	
Zondag 7 december	10.00 uur	ds. E. de Bruin	
Bethelkerk			J.H. Boschstraat 28
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. J. Tiggelaar, Nieuwleusen	
Zondag 9 november	10.00 uur	ds. F. Buitink, Heino	dankdienst
Zondag 16 november	10.00 uur	ds. W.H.B. ten Voorde, Nunspeet	
Zondag 23 november	10.00 uur	ds. H. Overdijk, Hengelo	Eeuwigheidszondag
Zondag 30 november	10.00 uur	nog niet bekend	
Zondag 7 december	10.00 uur	ds. J. Mudde	
Int. Christian Fellowship			Prinseschool, Prinsestraat 10
Zondag 2 november	10.30 uur	P. van Norden	
Zondag 9 november	10.30 uur	J. van der Horst	Table of the Lord
Zondag 16 november	10.30 uur	S. Nibi	
Zondag 23 november	10.30 uur	L. van der Deijl	Table of the Lord
Zondag 30 november	10.30 uur	J. Vervoort	
Zondag 7 december	10.00 uur	J-M Lubberts	

Diensten Ontmoetingskerk

Ontmoetingskerk		Varviksingel / hoek dr. Joh. Wagenaarstraat	
Zondag 2 november ¹	10.00 uur	mw. Ds. T. Bouw, Zaltbommel	
Zondag 9 november	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	Maaltijd van de Heer
Zondag 16 november ²	10.00 uur	ds. J. van der Horst, Den Haag	
Zondag 23 november	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	laatste zondag kerkelijk jaar
Zondag 30 november ³	10.00 uur	ds. A.C. Grandia, Doesburg	1 ^e advent
Zondag 7 december	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	2 ^e advent

¹⁾ Op zondag 2 november heten wij de preses van de Generale Synode van onze landelijke Protestantse Kerk, ds. Trijnie Bouw, van harte welkom als onze gastvoorganger. Vorig jaar werd ds. Bouw door de General Synode tot preses verkozen. Daarvoor was zij o.a. vele jaren gemeente predikant in verschillende plaatsen.

²⁾ Op zondag 16 november gaat ds. Josien van der Horst uit Den Haag voor. Dat lijkt ver weg, maar ds. Van der Horst is als predikant verbonden aan de International Christian Fellowship van studenten en medewerkers van het ITC in Enschede dat wekelijks een Engelstalige kerkdienst houdt in de Prinseschool naast de synagoge in Enschede.

³⁾ Op zondag 30 november, de eerste zondag van Advent, gaat ds. Bram Grandia uit Doesburg voor. Hij is al vaker gastvoorganger in de Ontmoetingskerk geweest.

De kerkdiensten in de Ontmoetingskerk zijn fysiek toegankelijk, maar natuurlijk ook online te volgen via pgenschede.nl

Diensten verpleeg- en verzorgingshuizen

Liberein locatie Eschpoort		Boulevard 1945 505	
Zondag 2 november	18.00 uur	pastor E. Roelink	
Zondag 9 november	18.00 uur	J. van de Beek	
Zondag 16 november	18.00 uur	pastor W. Rekveld	Eucharistieviering
Zondag 23 november	18.00 uur	M. Nijburg	
Zondag 30 november	18.00 uur	geestelijk verzorger H. van den Bemt	
Zondag 7 december	18.00 uur	J. van de Beek	

Samenloop, 't Bouwhuis		Welnaweg 100	
Zondag 9 november	10.30 uur	geestelijk verzorger A. Thönelt	
Zondag 23 november	10.30 uur	geestelijk verzorger A. Thönelt	
Zondag 7 december	10.30 uur	geestelijk verzorger M. Feick	

Liuio Enschede locatie De Cromhoff		Bleekhofstraat 300	
Donderdag 20 november	16.00 uur	mevr. Steinfelder	